



1. Melchioris Schmidij Diss. de Linguis sacris. 1685.
2. Joh. Bernh. Hahn Diss. de appellatione Linguae Hebraeae, quae dicitur Sancta. 1712.
3. Joh. Henri. Honel Diss. de vocis quam Hebraei vocant ^{philia}. 1673.
4. Valent. friderici Diss. de filia vocis. 1670.
5. Henri. Liedert Diss. de mandato scribendi novum testamentum. 1719.
6. Joh. Henri. Lypij Diss. de usu Linguae Syriacae. 1726.
7. ejusdem de historia Linguae Sanctae. 1726.
8. Mich. Ghercke Diss. de fama Graecae Linguae. 1716.
9. Joh. Bernh. Hahn Diss. exhibens decadem observationum philologicarum, e Literatura Graeca, Chr.
10. ejusdem, de appellatione Linguae Chrae. quae dicitur Sancta. 1715.
11. ejusdem, Diss. exhibens decadem observationum philologicarum e Literatura orientali. 1715.
12. Bernh. von Salden Diss. de Aora, 1709.

EXERCITATIO THEOLOGICA

De,

**VERA CARNIS
CHRISTI EX MARIA
ET PATRIBUS ORIGINE,**
Contra Anabaptistas,

Quam

DIVINO JUVANTE AUXILIO,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO atq; EXCELSISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

**DOMINO FRIDERICO
WILHELMO,**

REGNI PRUSSIAE ET ELECTORATUS BRANDENB.

HERED. &c. &c. &c.

CONSENSU FACULTATIS THEOLOGICAE

Publicè ventilandam proponunt,

PRÆSES

FRIDERICUS DEUTSCH,

S. Theol. D. & Prof. Ordinar. Sec.

Et

RESPONDENS

GODOFREDUS SEHREN;

Beslacenf. Pruss.

IN AUDITORIO MAJORI.

Anno MDCCII. die Decembris.

REGIO MONTI, Typis REUSNERIANIS.

VIRIS

PRENOBILISSIMIS AMPLISSIMIS atq; EXCELLENTISSIMIS

DN. M. GEORGIO THEGEN,

Philosophiæ Pract. Professori Publ. Ordin. longè
Celeberrimo

DN. M. LAURENTIO WEGER,

Lingvarum Orient. Professori Publ. Ord. famigeratissimo.

DN. M. PAULO RABEN,

Lingvæ Græcæ Professori Publ. Ordin. Clarissimo.

DN. M. DAVIDI BLÆSING,

Matheos Professori Ordin. Publ. Celeberrimo.

*Patronis atque Præceptoribus suis æternò venerationis
cultu prosequendis.*

Ut &

PLURIMUM REVERENDO atq; DOCTISSIMO

DN. GEORGIO JOACHIMO
BORETIO,

Ecclesiæ Aweidensis Pastori vigilantissimo,

Patri, filiali observantia ad urnam usq; venerando.

Nec non

NOBILISSIMO atq; MULTO RERUM USU & PRUDENTIA
CLARISSIMO

DN. FRIDERICO Schimmelpfennig/


Urbis Bartensteinensis Senatori atq; Camerario meritissimo,

Avunculo & quondam Tutori suo summo perè colendo,

Specimen hoc Academicum, cum omnigenæ felicitatis voto,
partim pro insigni in studia sua propensione, partim pro
exhibitis innumeris beneficiis,

Submissè offert

GODOFREDUS SEHREN, R.


 Uam salutaris, & consolatione plenus, credituque
 necessarius est articulus de Incarnatione Jesu Chri-
 sti, verèque ab ipsò assumptâ carne nostrâ; tam
 acriter ille ab adversariis divinæ veritatis hæreti-
 cis impetitus ac oppugnatus est. Meminit Irenæus Lib. I.
 adversus hæres. XXII. Saturnini, qui *Salvatorem innatum de-*
monstravit, & incorporalem, & sine figurâ, putativè autem visum
hominem; quod Tertullianus sic effert Lib. de præscript. ad-
 versus hæret. XLVI. eum docuisse, *Christum in substantia cor-*
poris non fuisse: quemadmodum & Basilides, eodem Tertul-
 liano ibid. teste, affirmavit, *Christum missum venisse in Phanta-*
smate, sine substantiâ carnis fuisse: quod Epiphanius sic expres-
 sit hæres. XXIV. *ὡς ἐπεὶ ὡς δοκῆσαι πικρῆνται*, de Christo,
 tanquam in specie qui apparuisset, eum putasse, *εἶναι αὐτὸν φαν-*
τασίαν ἐν τῷ Φαίσεσθαι, μὴ εἶναι ἀσώπρον, μηδὲ σάρκα εἰληθέναι:
 Esse eum phantasmam in eo quod apparuerit, non esse hominem, neq;
 carnem accepisse. Fuit postea Valentinus hæreticus, qui Chri-
 stum in substantia corporis nostri non fuisse docuit, sed spiritale,
 nescio quod, corpus de cælo deferentem, quasi aquam per fistulam, sic
 per Mariam Virginem transmeasse, nihil inde vel accipientem, vel
 mutantem: ceu Lib. citato refert Tertull. c. XLIX. qui & Pto-
 lomæum & Secundum Hæreticos, præterea Heracleonem, pa-
 ria cum Valentino sensisse, eodem cap. & Marcum quandam
 & Colorbasum, *Christum in substantia carnis fuisse negasse*,
 cap. L. annotat. Cap. LI. Cerdonem memorat, qui Christum
 in substantia carnis negavit, in phantasmate solo fuisse pronun-
 ciavit, nec omninò passum, sed quasi passum; nec ex virgine natum,
 sed omninò nec natum dixerit: quem secutus sit Marcion, &
 per eadem vadens blasphemie genera, Lucanus quidam nomine,
 Marcionis sectator atque discipulus. Apelles verò itidem

2
Marcionis discipulus, sed ab eò postea segregatus, *Christum neq̄, in phantasmate dicit fuisse* (pergit loc. cit. Tertullianus) sicut Marcion, *neq̄, in substantia veri corporis, ut Evangelium docet, sed in eo quod è superioribus partibus descenderet, ipso descensu sideream sibi carnem, & aëream contextuisse; huncq̄, in resurrectione singulis quibusq̄, elementis, que in descensu suo mutuata fuissent, in ascensu reddidisse, & sic dispersis quibusq̄, corporis sui partibus, in cælo Spiritum tantum reddidisse.*

§. II. Diæti sunt hi hæretici, à Simone Magò primam hujus sui erroris originem habentes, ex impiâ suâ *δοκίση, δοκίται, οἱ δοκίση τὴν Σωτηρὰ πειφανερῶσαι ὑπέλαβον, Doctæ, qui visione seu Phantasmate servatorem apparuisse existimârunt, quemadmodum hos innuens Clemens Alexandrinus lib. VI. Stromatum loquitur, & lib. V l. hærefes ἀπὸ δογματῶν ἰδιαζόντων, ex propriis dogmatibus memorans, Docitas vocat ab opinione ac visione, secundum quam, & putativè Christum apparuisse ii docuerunt. Diæti etiam sunt Anthropomorphi ab Ignatio in Epistola ad Smyrnæos, quâ præmunit fideles ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἐν θρωπομορφῶν, à bestiis anthropomorphis, ceu vertit vetus interpres Ignatianus, cujus Glossator *tangi hæresin dicentium Christum phantasiâ apparuisse & passum esse, non verè: hic annotavit, observante Jacobo Usserio ad istum Ignatianæ Epistolæ locum, atque id rectè, quandoquidem adversus hanc infidelium assertionem, quod putativè & non verè suscepit Christus ex virgine corpus, quodq̄, putativè passus sit, prolixè ibi agit Ignatius, monens eos hæreticos devitandos fugiendosq̄, atq̄, pro iis orandum, ut forè pœniteant, siquidem si putativè in corpore fuit Dominus & putativè crucifixus est, salutis nostræ ἐκνομοίαν in phantasiâ fuisse, nosque verè non salvatos esse, consequatur: quod Cyrillus Hierosolymitanus Catech. IV. Illuminatorum benè objecit, atque inde concludi affirmavit. Cave autem, hos Anthropomorphos confundas**

das cum Anthropomorphianis seu Anthropomorphitis, qui Ignatii temporibus posteriores, in Ægypto exorti, *simplicitate rusticâ Deum habere humana membra, quæ in divinis libris scripta sunt, arbitrabantur*; ceu lib. IIX. Orig. c. V. inquit Iſidorus Hispalensis, & de iis Socrates lib. VI. H. Eccl. VII. & Sozomenus l. IIX. c. XI. referunt.

§. III. Vergente ad finem Seculô III. exortus fuit Manes Persa, insanus execrandæ Manichæorum Hæreseos auctor, qui innovatis Cerdonis & Marcionis dogmatibus, insuper & Christum docuit *novissimis temporibus venisse ad animas, non ad corpora, liberandas; nec fuisse in carne verâ, sed simulatam speciem carnis ludificandis humanis sensibus præbuisse, ubi non solum mortem, verum etiam resurrectionem similiter mentiretur*, ceu habet Augustinus Lib. de Hæres. ad Quodvultd. cap. XLVI. Idem de eô testatur Theodoretus I. Hæres. fabul. XXVI. dixisse Manetem, τὸν κύριον ἔτε ψυχὴν ἀνεληφέναι, ἔτε σῶμα, ἀλλὰ φαίνεσθαι ὡς ἄνθρωπον, καὶ εἰδέναι ἄνθρωπον ἔχοντα; *Dominum nec animam assumpsisse, nec corpus, sed hominem visum esse, cum humanum nihil haberet: crucem quoq; & passionem & mortem Pharisæis ἡρώδου secundum apparentiam facta esse.* Apollinaristas etiam de ipsâ Christi carne sic à rectâ fide dissentisse, memorat Augustinus dictô Librô de Hæres. cap. LV. *ut dicerent, carnem illam & Verbum unius ejusdemq; substantiæ, contentiosissimè asseverantes, verbum carnem factum esse, h. e. verbi aliquid in carnem fuisse conversum atq; mutatum, non autem carnem de Mariæ carne susceptam.* Gregorius Nazianzenus ad Nestarium Constantinopol. Episcopum Orat. XLVI. Apollinariū mentem sic ex quodam illius libellô exprimit, ut affirmasse illum dicat: *μη δῆκτεσθαι εἶναι τὴν σάρκα καὶ οἰκονομίαν τοῦ τοῦ μονογενῆ ἡὺς θεοσληφθεῖσαν, ἧτι μετεσχηματισθῆς τῆς φύσεως ἡμῶν, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ἡὺ τὴν σαρκώδη ἐκείνην φύσιν εἶναι: nequaquam adventitiām esse carnem illam, ob naturæ nostræ instaurationem*

ab unigenito Filio secundum dispensationem assumptam, verum carnalem illam naturam in Filio jam inde à principio esse. Quod commentum ex illò Evangelii dictò eum probasse, addit Gregorius; quod ita habet (Joh. III.13.) *Nemo ascendit in cælum nisi qui descendit de Cælo, Filius hominis: tanquam prius etiam quam ipse descendisset, filius hominis esset, ac descendens carnem suam secum advexerit, quam in cælis habebat, οὐκ ἔρχεται ἄνω ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἀντεσεκularē quandam & essentia suæ instam.* Protulisse etiam Apostolicum dictum, à totò contextus corpore avulsum, οὐκ ἔστιν ἄλλοθεν ἄλλοθεν ἔξ ἑγεγὼς, *secundus homo de cælo* (I. Cor. XV. 47) ut reliqua de Apollinarii impietate à Gregoriò ibidem adjecta jam non exscribamus, nec ea prolixè repetamus, quibus Ambrosius lib. de Incarnat. Dominicæ sacram. c. VI. Apollinaris Sectam, tacitò licet ejus nomine, refellit asserentem, *quia non ex Maria virgine, sed ex divina substantia passibilem sibi carnem fecerit Dei verbum, & non ex tempore corpus Domini esse susceptum, sed coeternum Dei verbo semper fuisse, & divinitatem & carnem Domini unius natura fuisse.*

§. IV. Propullulavit hinc infelix Eutychnæ hæreseos propago, cujus inter cætera asserta & hoc fuit, quòd carnem Christi ex virgine sumptam esse negaret, ceu autor est Fulgent. Resp. ad Quæst. IV. ad Ferrandum Diaconū, cùm ait: *Fides nostra etiam discernitur ab Eutychnis errore, qui licet incarnatum verbum negare non audeat, ipsam tamen verbi carnem cùm non fatetur sumptam de carne virginis, mysterium summi prorsus evacuat Sacerdotis.* Si quæras, undenam ergo carnis illius originem arcessiverit? respondet Gennadius Massiliensis de Dogm. Eccl. c. II. *de Cælo eam Verbum attulisse secum putasse Eutychnen.* Ita enim l. cò citatò Gennadius: *Natus est Dei Filius ex homine, & non ex hominem, i. e. non ex viri coitu, sicut Ebion dicit; sed carnem ex Virginis corpore trahens, & non de Cælo*
se-

secum afferens, sicut Marcion, Origenes & Eutyches affirmant. Neg. in phantasia, i. e. absq. carne, sicut Valentinus asserit, neg. de thesi (lege donost) i. e. putativè imaginatum, sed corpus verum. Atque expressè Vigiliius initio libri tertii contra Eutychem, de hujus hæresi sic scribit: *Eutychiana hæresis in id impietatis prolapsa est errore, ut non solùm verbi & carnis unam credat esse naturam: verùm etiam hanc eandem carnem non de sacro Mariae Virginis corpore assumptam, sed de cælo dicat, juxta infandum Valentini & Marcionis errorem, fuisse deductam. Ita pertinaciter Verbum carnem adserens factum, ut per virginem, ac si aqua per fistulam, transisse videatur; non tamen ut de virgine aliquid, quod nostri sit generis, assumpsisse credatur. Similiter Theodoretus IV. hæret. Fab. XIII. Eutychem exoletam jam olim Valentini hæresin rursum pululare fecisse, atque corpus assumptum negasse affirmat; Nihil enim hominis proprium è Virgine cepisse Deum verbum: sed ipsum sine ulla mutatione conversum, & carnem factum, transisse tantummodò per virginem. Ephræmius quoque Patriarcha Theopolitanus, apud Photium Biblioth. cod. CCXXIX. p. m. 794. Eutychem, quod priùs asseruerat, è cælo Christum carnem detulisse, asserentes, execratum esse; consubstantiale verò nobiscum, sive consubstantialem Christi nobiscum carnem, confiteri detrectasse, annotat: utut ipse Eutyches in Synodò Constantinopolitanâ, Præside Flaviano, hanc sibi falsò impositam calumniam, nec se unquam dixisse, DEUM verbum carnem è cælo detulisse, professus sit; ceu Dionysius Petavius observat Tom. IV. Dogmatum Theolog. lib. I. de Incarnat. cap. XIV.*

§. V. Optandum verò esset, ut veterum illa hæreticorum deliria expirassent, & non nisi eorum in historiâ extaret memoria: ast supersunt hodiernum Anabaptistæ, à Mennone Simonis communi nomine Mennonitæ dicti, & quandoquidem in Belgio Foederato ingentem coetum faciunt, Anabaptistæ

ptista Flandri appellari soliti, qui de ortu vel origine carnis Christi ita sentiunt, ut *essentiam Filii Dei seu aeterni verbi divinam, transsubstantiatam sive mutatam esse in carnem dicant, eamq̄ non ex Mariae Virginis carne ac sanguine productam, sed in Mariae uterum, ex caelesti aut increata aliqua materia delatam, & quidem sic, ut Filius Dei manserit quod erat, & factus fuerit quod non erat.* Refert hanc istorum sententiam Simon Episcopus lib. IV. Instit. Theol. Sect. V. c. IIX. ubi & difficultates, quibus ii se implicant, si modum illum transsubstantiationis tueri velint, haec enarrat: quòd alterutrum *neccessè sit ut fateantur se credere, aut essentiam Filii divinam non esse eandem quam Patris essentiam, quod tamen videri nolunt credere: aut si eadem est essentia Filii, quae est Patris, per transsubstantiationem essentiae Divinae Filii, Patris quoq̄, essentiam in carnem transsubstantiatam fuisse, ac proinde mortuo Filio Patrem quoque mortuum fuisse, totumque mundum sine Deo vivo per triduum fuisse, quod fateri erubescunt.* Deinde, manifesta (ait) *Contradictio in adjecto est, id quod transsubstantiatur, manere idem quod erat, & fieri quod non erat.* Tertio (pergit) *naturae rei repugnat, ex mere immateriali essentia fieri materiam aut materialiam essentiam, ex impassibili passibile, ex immortali mortale, ex spiritu carnem, sanguinem & ossa.* Quarto (addit) *neccessè est ut dicant, transsubstantiatum esse Filium Dei partim in animam viventem, immortalem & incorruptibilem; partim in carnem & sanguinem mortalem & corruptibilem, quia Filius Dei homo factus est, homo autem constat animâ & corpore.* Aut si cum non nisi in carnem mutatum fuisse volunt, ut tum sola caro Filius Dei manserit, & ista Filii Dei caro aut fuerit sine ullò vivò spiritu, aut carnis ejus Rector fuerit anima carni superinfusa. Quae ipsò iudice difficultates sunt inextricabiles.

§. VI. Fuit inter Mennonem Simonis, & Martinum Micronium, de incarnatione Christi disputata Wismariae An. 1554.

Con-

7

Controversia, quæ Originem carnis Christi tangebatur; nec inconcinne id Anabaptisticae Theologiae *περὶ τοῦ Ἰησοῦ* propterea dictum est à Johanne Cloppenburgio Disp. IIX. Gangr. Theol. Anabaptist. Thef. I. quòd ea negarit *veram ex hominibus carnis Christi originem, ad quam ἐπεδοξίαν insecuta sunt alia, quæ fidem orthodoxam de Unitate essentiae Dei ac Trinitate personarum salvam esse non sinebant, quandoquidem quidvis potius sibi censuerunt movendum Anabaptista, quam ut cogitarent de palinodia, ac faterentur veram carnis Christi ex Virgine Maria Originem*: quæ Cloppenburgii sunt Disput. I. Gangr. Theol. Anabapt. Thef. IV. Fridericus Spanhemius quoque diatribè historica de origine, progressu, sectis ac nominibus Anabaptistarum, §. XXII. Melchioris Hoffmanni meminit, qui Argentinae ingentem discipulorum turbam post se traxit, & cui etiam eorum, qui in inferiori Germaniâ succrevère, Anabaptistarum tradux adscribi solet; hujusq; inter præcipua dogmata & hoc memorat, *Verbum non assumpsisse carnem ex Maria Virgine nec ex carne ejus, peccatò quippe infectà & maledictà: Christumq; unam tantum naturam habuisse*. Confer. Johannes Wigandus de Anabaptismo p. 18. & 36. seqq. Johannes Gerbardus Exeg. L. de Persona & Officio Christi §. 88. & Joh. Hornbek Summæ Controvers. Religionis L. V. de Anabaptismo p. m. 379. ubi ex quinque articulis maximè innotuisse Anabaptistas annotat, nimirum *oppugnati Pædobaptismi, defensi Anabaptismi, negatæ Christi ex Matris substantiâ incarnationis, interdicti ipsi omnis generis juramenti, & officii Magistratus*; utut alia illis nequidquam leviora etiam assuerint, quæ ibi videri possunt.

§. VII. Obviam itum est istorum hominum errori ab aliis hic rectora sentientibus, qui in Scripturâ sacrâ Evangelistarumque historiâ, Jesum *Filii hominis* appellatione insigniti passim, hominemque disertè vocari urserunt; adversus quam frequentatam in Evangelio Jesu Christi appellationem, cum
eam

8
eam suæ hæresi officere viderent Anabaptistæ, mirum est
quantopere torquendæ veritati ii homines indulserint. Nam
alius Christum affirmavit factum Filium hominis per tra-
ditionem in mortem; esseque filium hominis dictum, non
quod ex hominibus homo sit, sed quod ex amore homi-
nibus donatus sit. Alius Christum antequam factus est
homo, genitum fuisse ait per fidem, atque eo pacto fuisse
filium hominum istorum, qui faciebant voluntatem Pa-
tris cœlestis, manifestâ nimis detorsione verborum Chri-
sti Marc. III. v. 33. 35. quasi illic stabilitâ solâ cum homini-
bus cognatione, causâ regenerationis, omnem cum ma-
tre ipsâ cognationem secundum carnem ejurârit: ceu Clop-
penburgius citatâ supra Disput. IIX. Thes. 3. annotavit. Præ-
terea, cum veram ac in scripturis determinatam carnis Chri-
sti ex Mariâ Virgine originem admittere nollent Anabapti-
stæ, ipsi quid definirent, unde, ubi, aut quando originem
suam cepisset caro Christi, an in cœlo, an extra cœlum, ne-
sciebant: evidenti omnino argumentô, eos Spiritu vertigi-
nis agitari, eò quod veritati subscribere nollent. Pronun-
ciant enim alii cum Mennone, genitam à Patre *ex Patris sub-
stantiâ*, & crassius, *ex semine sui corporis*: Menno Apol. contra
Micronium, fol. 94. 95. alii ex semine verbi æterni, alii ex Spi-
ritu Sancto tanquam feminali materia. Quâ concordi discor-
diâ negant cuncti Mennonitæ, Christum esse verum Mariæ
filium, aut Mariam Christi Matrem; suntque qui asserunt,
Christum habuisse secundum carnem suam Patrem in cœlis,
sed in terris fuisse sine Patre & sine Matre: ceu hæc rursus
Cloppenburgius dictâ disput. Thes. XI. & XII. memorat.

§. IIX. Objecta etiam sunt hisce divinæ veritatis adver-
sariis loca Scripturæ, quæ docent Christum *semen mulieris*
Gen. III. 15. *factum γούμενον ex muliere*, Gal. IV. 4. *ex eâ natum*
γενόμενον Luc. I. 35 utq; fuerit *καρπὸς τῆς κοιλίας* *fructus ventris*
Ma-

9

Mariæ Matris ejus v. 42. quin & ex Patribus, ex Semine David *καὶ*
αὐτῆς, quod ad carnē, Rom. I. 3. IX. 5. solis radiō (quod dici solet)
scripta, atque clariora, quā ut à Mennonitis offuscari, ac
confictis eorum expositionibus peryerti potuerint. Quod
verò ex Genealogiâ Christi, & à Matthæo ab Abrahamō &
à Lucâ ad Adamum ductâ, pro confirmandâ verâ humanâ
origine carnis Christi, Mennoni ejusque sequacibus objectum
est, id quomodo elidi ab hisce fuerit allaboratum, operæ
pretium videtur annotare. Est Mennonis exceptio in Con-
fess. contra Joh. à Lasco, texuisse Evangelistas genealogiam
Christi ex Patribus, *non causa carnis, sed causa regenerationis*.
Verum, id nullâ cum specie veri dici potest de Luca, qui
Patres omnes & ex illis Christum in primo Adamo, ut in ca-
pite & stirpe censet, cū in causâ Regenerationis omnes de-
buerint censerī in Christo secundo Adamo, ut capite & stirpe
illius *πατριᾶς* seu cognationis, quæ nominatur in Cœlo & in
terra, Eph. III 15. Neque Matthæus dici potest Genealogiam
Christi texuisse causâ regenerationis, quamvis initiō factō ab
Abrahamō Patre credentium, quia in Filiis Abrahamæ, & Patri-
bus ex quibus est Christus, recensetur à Matthæo Roboam,
Achaz, Amon, Jechonias, omnes impii; ceu ad dictam ex-
ceptionem benè respondet Cloppenburgius Disp. IX. Gangr.
Theol. Anabapt. Thes. 2. & 3. Qui & Thesi VI. annotat, non
posse non causâ carnis saltem hoc fieri, quòd Christus singu-
lariter dicatur ortus ex unâ, non ex aliis tribubus. Nimirum
è tribu Juda exortum esse Dominum nostrum, ait Apostolus
Ebr. VII, 14. quod aliter explicari intelligique non potest,
quā Majores, quibus *καὶ αὐτῆς* Christus originem debet, ex
tribu Juda censerī, cui hoc ἀξίωμα, hanc prerogativam con-
cessum iri, Jacob Patriarcha prædixit Gen. XLIX, 10. cū re-
generationis causam si spectes, omnium ex singulis tribubus
fidelium, per fidem in Christō fuerit nativitas, aut etiam
Christi in iis.

B

§. IX.

10

§. IX. Majoris momenti est exceptio altera Mennonitarum, quòd omnes qui satagunt demonstrare, ex Patribus originem carnis sumfisse Christum, hoc faciant contra id, quod super hac re ab Evangelistis scriptum est : Quandoquidem Christus non est ex Josepho, quem Christi Patrem nominant in Genealogiâ : ex quò consequens est, nec ex aliis Patribus Christum descendisse. Resp. Cùm Genealogiis istis nunquam contradicium sit à Judæis illius temporis, nec etiam Evangelistæ Matthæus ac Lucas eas texturi fuissent, si iisdem contradici potuissent scivissent, utique juxta eos indices, Josephum ex Gente ac familiâ Davidis esse agnitus fuisse, cui desponsata fuit Maria ex Lege Num. 36. 8. quâ tenebatur unusquisq; in suâ familiâ uxorem ducere. Itaque cùm Censûs ab Augusto imperatus juxta familias instituendus esset, eòque quivis in originariâ gentis suæ urbe describendus ; hòc fine Joseph Bethlehemum se contulit, *Ἄφ' οὗ ἐναγ' αὐτὸν ἐξ' οὐκ' ἡγ' πατρ' αὐτ' Δαβ'ιδ',* Luc. II. 4. cum desponsatâ sibi Mariâ, cujus filius ibidem natus illicò in easdem tabulas Genealogicas relatus fuit, teste Justino Mart. Apol. 2. & Tertull. L. IV. contra Marcion. c. VII. Utut ergò ex Josephò, naturali generationis lege non fuerit Christus, quare nec Evangelistæ hunc ejus filium in dictâ Genealogiâ vocant, sed Matthæus l. 16. *Jacob genuisse* ait Joseph virum Mariæ, ex quâ natus est J. sus, qui dictus est Christus ; & Lucas III. 23. *Ἰησοῦς ὅντις ὡς ἐνομιζέτο υἱὸν Ἰωσὴφ, qui erat, ut existimabatur,* seu opinione vulgi, filius Joseph, Heli filium, h. e. ex Maria filia nepotem fuisse, siquidem Lucas Mariæ genus recensendum sumfit, quemadmodum Matthæus Josephi : tamen exinde è Patribus Christum non descendisse, malè infertur, cùm recensitâ Mariæ apud Lucam genealogiâ, aut etiam Josephi apud Matthæum, qui Joseph Mariam cognatione in eadem domò ac familiâ contingebat, Jesu Messiæ Majores ac Patres eos fuisse intelligatur, ex quibus Maria oriunda, *ἡγ' ἐξ' αὐ'*



ὡν ὁ Χριστὸς τὸ κτ' ἄλλα, Rom. IX, 5. Quamvis enim ex communi Judæorum Canone משפחה מן איכה משפחה *familia matris non sit familia*, ex quâ genus derivetur, aut ducatur; id tamen locum habet, ubi quoq; Pater proximus est, quò Jesus omninò caruît, ut vel ex maternò genere censendus sit, vel omne illi genus negandum: quod absolum, cum huic Mariæ filio, titulò successionis hæreditariæ, eòque, quòd filius David esset, thronus David Patris sui promissus ab Angelo conceptionem nunciante, Luc. I, 32. quod jus per solam matrem ad ipsum derivandum, qui Patrem proximum non habebat, at ex Davide oriundos Majores habebat, ut *Mattheus Josephi genus per Salomonem à Davide deducere, Lucas verò Mariæ genus per Nathanem alterum Davidis Filium ad eundem Davidem referre* posset, eum hanc rationem conciliandi utriusque Evangelistæ, tutissimâ judicat Fridericus Spanhemius Dubiorû Evangelicorum Part. I. dub. XX. XXI. XXII. §. XIV. & seqq.

§. X. Quæsi verunt insuper ii homines suæ sententiæ præfidium in aliquibus Scripturæ S. locis, quos ad sensum suæ theseos contra veram carnis Christi in Mariâ virgine conceptionem detorserunt: nempe *ex cælo descendisse* filium hominis, Joh. III. 13. & 31. esse *secundum hominem Dominum è cælo*, I. Cor. XV. 47. (quibus locis & Apollinarium usum esse, ex Gregoriò Nazianzenò supra §. III. annotavimus;) esse *panem illum qui de cælo descendit*, Joh. VI. atque *à Patre exivisse*, Joh. XVI. 28. Sed verò non significari in hisce cœlestem s. è cœlis carnis Christi originem, potius indigitari divinitatem, cum quâ in τῷ λόγῳ unione personali unita est humana natura, ac hujus de Spiritu Sancto & obumbratione Altissimi conceptam originem, sumus persvasissimi; secuti non privatam (quemadmodum hi Anabaptistæ) sed publicam interpretationem, juxta illud Vincentii Lirinensis in Commonit. ut *Prophetica & Apostolica interpretationis lynca secundum ecclesiastici & catholici*

sensûs normam dirigatur. Complexus est hosce locos Hilarius Pictaviensis L. X. de Trinitate, ubi ait: *Virgo non nisi ex sancto Spiritu genuit quod genuit. Et quævis tantum ad nativitatem carnis ex se daret, quantum ex se femina edendorum corporum susceptis originibus impenderent: non tamen Jesus Christus per humana conceptionis coaluit naturam. Sed omnis causa nascendi invec̃ta per Spiritum, tenuit in hominis nativitate quod Matris est, cum tamen haberet in originis nativitate quod Dei est. Hinc igitur maximum illud ac pulcherrimum suscepti hominis Sacramentum Dominus ipse ostendit dicens: Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis qui est in cælo. Quod descendit de cælo, concepta de Spiritu originis causa est. Non enim ex se (i. e. suâ vi & habitudine) corpori Maria originem dedit: licet ad incrementa partumq̃ corporis omne quod sexus sui naturale est, contulerit. Quod verò hominis filius est, suscepta in virgine carnis est partus. Quod autem in cælis est, natura semper manentis potest as est: quæ initiata conditaq̃, per se carne non se ex infinitatis suæ virtute intra regionem definiti corporis coarctavit, Spiritus virtute ac verbi Dei potestate in forma servi manens, ab omni intra extraq̃, cæli mundiq̃ circulo cæli ac mundi Dominus non absuit.*

§. XI. Pergit & alterius ex Apostolô loci mentionem facere, dum addit: *Absolutè autem beatus Apostolus etiam hujus innarranda corporea nativitatis Sacramentum locutus est dicens: Primus homo de terra limo, secundus homo de cælo. Hominem enim dicens, nativitatem ex virgine docuit: quæ officio usa maternò, sexus sui naturam in conceptu & partu hominis executâ est. Et cum ait, secundum hominem de cælo, originem ejus ex supervenientis in virginem sancti Spiritus aditu testatus est. Atq̃ ita cum & homo est, & de cælis est, hominis hujus & partus à virgine est, & conceptus ex Spiritu est. Allegat quoque Dominum hujus suæ nativitatis mysterium pandentem, cum sic locutus est: Ego sum panis vivus qui de cælo descendi: ut per hoc quod descendens de cælis pa-*
nis

nis est, non ex humanâ conceptione origo esse corporis existimaretur, dum cœleste esse corpus ostenditur.

§, XII. Simili ratione locum Apostoli exposuit Tertullianus Lib. de Carne Christi c. 8. scribens: *Legimus planè, primus homo de terra limo, secundus homo de cœlo. Non tamen ad materiæ differentiam spectat, sed tantum terrena retrò substantiæ carnis primi hominis, i. e. Adæ, cœlestem de Spiritu substantiam opponit secundi hominis, i. e. Christi. Et adedò ad Spiritum, non ad carnem cœlestem hominem refert, ut quos sic comparat, constet in hâc carne terrenâ cœlestes fieri, spiritu scilicet. Quod si secundum carnem quoq. cœlestis Christus, non compararentur illi non secundum carnem cœlestes. Si ergo qui sunt cœlestes, qualis est Christus, terrenam carnis substantiam gestant: hinc quoq. confirmatur ipsum etiam Christum in carne terrena fuisse cœlestem, sicut sunt qui ei adequantur. Id vult, comparari nos Christo, qui ortu ab Adamo du cœlo terreni sumus, sed Spiritu vivificante resuscitabimur, ut in corpore spirituali, i. e. necessitatibus naturalibus non obnoxio, nec necessitati moriendi amplius subiecto, virtute spiritus animati vivamus, quemadmodum Christus de Spiritu sancto conceptus, ipse quidem vitam naturalem vixit, sed in se habuit spiritum vivificum, per quem vitam sibi met ipsi dedit immortalem. Probat id Tertullianus, non secundum carnem Christum cœlestem fuisse, eamque ex cœlo delatam habuisse, inde ex Apostolo; quia nos non secundum carnem cœlestes Christo comparamur, adeoque & ipsum in carne nobis simili ac verè humanâ cœlestem fuisse oportet, quoniam (ceu dictum) cœlesti Spiritu sancti virtute conceptus est, quemadmodum nos à primò Adam in hanc vitam animalem geniti, per secundum Adam, i. e. Christum Dominum de cœlo, vivificâ ipsius virtute ac Spiritu potestate in vitam immortalem resuscitabimur: ut proinde hinc, quò sensu dictum hoc Apostoli ceperit Tertullianus, clarè liqueat.*

§. XIII. Augustinus L. I. de Pecc. meritis & remiss. XXXI. locum Johannis III. egregie, eò, quò insinuavimus §. X. modò exposuìt, sic scribens: *Nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit filius hominis qui est in cælo. Quamvis enim in terrâ factus sit filius hominis, divinitatem tamen suam quâ in cælo manens descendit in terram, non indignam censuit nomine filii hominis, sicut carnem suam dignatus est nomine filii Dei, ne quasi duo Christi ista accipiantur, unus Deus, & alter homo, sed unus atq; idem Deus & homo, quia in principio erat Verbum, & Deus erat verbum: homo, quia verbû caro factum est, & habitavit in nobis. Ac per hoc per distantiam divinitatis & infirmitatis, filius Dei manebat in cælo, filius hominis ambulabat in terra: per unitatem verò personæ, quâ utraq; substantia unus Christus est, & Filius Dei ambulabat in terrâ, & idem ipse Filius hominis manebat in cælo -- ac sic filius hominis qui erat in terra per carnis infirmitatem, idem ipse in cælo per participatam carni divinitatem. Illis gemina habet August. Serm. XIV. de Verbis Apostoli, quibus consentientia quoq; occurrunt apud Fulgentium Ruspensem L. II. ad Trasimundum Regem c. 17. aliosque; ut quò sensû hoc Salvatoris dictum pii Veteris Ecclesiæ Doctores intellexerint, rursus liqueat.*

§. XIV. Locum Joh. XVI. 28. Veterum aliqui de æternâ divinitate Filii à Patre generatione, quæ egressionis nomine ab æternò, apud Micheam V, 1. venit, exposuerunt; ceu ex Hilarii Pictav. L. VI. de Trinitate constat: *Exisse ex Deo quid sit requiro. Non utiq; dici potest, id ipsum ex Deo exire, quod & venisse, nam utrumq; significat: quoniam à Deo exivi & veni. Et ostendens quid esset, à Deo exivi, & quid esset, & veni, continuo subiecit: Nec enim à me veni, sed ille me misit. Non à se sibi esse originem docuit, cum ait: Nec enim à me veni. Et rursus se ex Deo exisse, & ab eò missum esse testatur -- Exisse, ad incorporalis natiuitatis retulit nomen, -- A Deo, ait, exivi, ne in eo alia quam natiuitatis natura esse existimaretur: cum exire à Deo i. e. ex natiuitate subsistere, quid aliud quàm Deus pos-*

possit? Et à Patre, inquit, veni in hunc mundum. Ut exitio illa à Deo
 nativitas significata esse intelligeretur ex Patre: à Patre se in hunc
 mundum professus est venisse. Alterum itaq; in dispensatione, alte-
 rum in natura est. Nec patitur exitionem adventum existimari,
 cum post exitionem à Deo, adventum commemoret à Patre. A Patre
 enim venisse & ex Deo exisse, non est significationis ejusdem: &
 quantum interest inter nasci & adesse, tantum à se uterq; sermo di-
 scernitur; cum aliud sit à Deo in substantia nativitatis exisse, aliud
 sit à Patre in hunc mundum, ad consummanda salutis nostrae sacra-
 menta venisse. Similiter Ambrosius L. I. de fide ad Gratianum
 Augustum c. 7. istam phrasin accepit, scribens: Crede quia à
 Deo exiit filius, ut ipse testatur dicens: Ex Deo processi & veni. Et
 alibi: à Deo exiit. Qui ex Deo processit, & à Deo exiit: nihil
 aliud potest habere, nisi quod Dei est. Hoc si admittimus, locus
 iste ad humanam Jesu Christi naturæ originem prorsus non fa-
 cit, & imperitè ab adversariis allegatur: sin verò etiam con-
 cedamus, hìc de missione Filii in mundum à Patre agi, ut à
 Patre exire & venire in hunc mundum, hoc sit mitti, ceu Augusti-
 nus L. III. de Trinit. V. exposuit; rursus tamen id causam ad-
 versariorum non juvat, cum missio illa à Patre denotetur, qua
 sine Spir. Sancto esse non potuit: non solum quia intelligitur Pater
 eam cum misit, i.e. fecit ex farina, non utiq; sine Spiritu suo fecisse,
 verum etiam, quod manifestissimè atque apertissimè in Evangelio
 dicitur Virgini Mariae, querenti ab Angelo, quomodo fiet istud? Spi-
 ritus S. superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi; Et
 Matheus dicit, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. ceu
 loco citato Augustinus, qui legi ibidem meretur.

§. XV. Sunt alia, quæ isti homines pro suâ sententiâ ur-
 gere soliti sunt, argumenta: veluti in primis hoc, quòd Ver-
 bum caro factum esse dicitur Joh. 1. 14, ubi factum esse, non si-
 gnificare aliud dicunt, quàm mutatum esse in carnem: atque
 sic transubstantiatum esse Verbum in carnem, non verò hanc
 assum-



assumptam ex Mariæ virginis substantia & sanguine. Sed facilis est responsio, dupliciter id nimirum intelligi posse, cum hæc substantia dicitur fieri illa, vel mutatione, sive conversione unius in alteram, aut per naturam, aut per miraculum; vel assumptione seu accessione alterius substantiæ seu naturæ, ita ut ex utrâque integrâ & immutatâ unum subiectum existat, quomodo Gen. II. v. 7. de Adamo protoplasto dicitur, וַיִּדְרֶה הָאָדָם לִנְפֶשׁ חַיָּה quod LXX. reddiderunt, ἔσθ' ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν, & fuit seu factus est homo in animam viventem, eò quòd animam viventē acceperit divinitus ipsi additâ, inque unam hypostasim cum ipso conjunctam: quod exemplum commodissimum esse, nosser Chemnitius benè annotavit lib. de hypost. naturarum in Christo unione c. IX. eumq; locum manifestè ostendere, sicut verbum ἐγένετο dicitur de unione corporis & anime in homine, eodem etiam modò usurpari de unione divini & humane nature in Christo, sine conversione seu confusione. Ac meretur omninò hic adscribi doctiss. Johannis Pearsonii Cestriensis in Anglia Episcopi, Exposit. in Symbolum pag. 161. observatio, in ea verba quibus monuerat, non ad eòdè inhaerendum proprietati dictionis, quando scriptum, Verbum caro factum est, ut proprietates utriusque & Verbi & carnis destruat. In istâ propositione (ait) ὁ λόγος οὐκ ἐγένετο, mira ad urgendum adhibita est vis, ab hominibus contrarie sententia, diversòq; sine, quòd verbum ἐγένετο spectat; Socinianis id probare allaborantibus, quòd alium sensum habere non possit, quàm simpliciter FUIT, Verbum fuit caro: Anabaptistis Flandris ad summum sensum id factum est extendentibus, verbum factum est caro. In confesso est, quòd verbum γενεθαι in usu græcæ lingvæ capax sit utriusq; interpretationis: notum etiam est, quòd antiquissimi interpretes in suis versionibus discrepent: Syrus enim vertit, וַיִּדְרֶה הָאָדָם בְּסָרָה חַיָּה & verbum caro fuit: Vetus Latinus: Et verbum caro factum est. Negari non potest, in Scripturis saltim id promiscuè in utroq;

utroq; sensu usurpatum esse. Eademq; verus vulgata versio in locis aliquibus id reddidit, quemadmodum Syrus hic: *Matth. X. 16. ἴνεοδε εἰν φεβ-
νιουῶς οἱ ὁφεις, estote ergo prudentes sicut serpentes: & 25. ἀρκετοῦ
τοῦ μαθητῆ; ἵνα ᾔσκηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ*, sufficit discipulo ut sit sicut
Magister ejus. Unde id evidens est, non posuisse eos vim in significatione
verbi ἴνεοδε, sed in circumstantia rei in qua esset usurpatum. Quic-
quid sit, neutra harum interpretationum probat alterutram istarum opi-
nionum. Nam, si id agnitum fuerit, verbum fuisse carnem, & id jam
ante ostensum, ac præsuppositum per Johannem, in antecedente discursu,
quòd verbum habuerit prius Esse, quòd antecessit ipse esse carnem;
hoc sequitur, quòd is, qui erat antea verbum, & non erat caro, si deinceps
fuit caro, debeat factus esse talis. Et sic Socinianorum corrui-
t observatio. Rursus, si is qui factus est caro, erat verbum, & postquam is ta-
lis factus, adhuc erat verbum, quemadmodum profectò is erat, & adhuc
idem est; ipse factum esse carnem, evacuare haudquaquam potest
eam naturam, in qua is antea subsistebat. Et sic Flandrorum interpre-
tatio nullius est roboris. H. I.

§. XVI. Urgere etiam hi homines id solent, quòd Christus longè aliò
modò conceptus & natus esse dicatur, quàm ceteri homines; nimirum
conceptus ex Spiritu sancto & natus ex virgine; quæ duo cum nullò homi-
ne aliò habet communia. Unde inferunt, diversæ à nobis naturæ ac
essentiæ esse Christum: & τὸ conceptum esse ex Spiritu S. (sive quòd
eodem recidit, de Spiritu sancto,) amplius quid arguere, quàm peculiarem
conciipiendi & nascendi modum; nimirum hoc, quòd ex Substantiâ divi-
nitatis, seu ex essentia Spiritus Sancti, caro Christi sit propagata ac for-
mata. Verùm, diversus modus conceptionis & nativitatis, non facit
carnem Christi diversæ à nobis naturæ ac substantiæ esse; siquidem & Adam
sic ejusdem nobiscum speciei aut essentiæ non fuisset, qui à Deo
formatus & ex terrâ productus est, secus quàm ceteri homines: nec Eva
ex costâ Adami formata, ejusdem nobiscum speciei aut naturæ. Succur-
ritque hic, quòd Anselmus L. II. cur DEus homo c. 8. de quatuor modis
seripsit, quibus DEus facere hominem potest; *Videlicet, aut de viro &
de femina, sicuti assiduus usus monstrat: aut nec de viro, nec de femi-
na, sicuti creavit Adam: aut de viro sine femina, sicut fecit Evam;
aut de femina sine viro, quòd hucusque nondum fecerat. Ut igitur
hunc quoque modum probaret. sua subjacere potestati, & ad hoc ipsum*

opus dilacum esse; nihil convenientius, quam ut de femina sine viro as-
 sumeret illum hominem quem querimus. Præterea, præpositio ex non
 semper aut necessarid materiam notat, ex quâ aliquid fit; sed causam
 quoque efficientem, seu vim ac efficacem operationem; quemadmodum
 Ambrosius L. II. de Spiritu S. c. V. verè annotavit, ubi probat ipsam
 secundum carnem Dominum, Spiritu in virgine superveniente genera-
 tum esse, ac Spiritum Creatorem, Dominicæ incarnationis autorem co-
 gnosci. *Quis enim dubitet (ait) cum in principio Evangelii habeas, quia
 Christi generatio sic erat: cum desponsata esset Maria Joseph, antequam
 convenirent, inventa est in utero habens ex Spiritu sancto. Nam licet
 pleriq; habeant, de Spiritu, Græcus tamen unde transfulerunt Latini,
 ἐκ πνεύματος ἁγίου dixit, hoc est, ex Spiritu sancto. Quod ergo ex ali-
 quo est, aut ex Substantia est aut ex potestate ejus. Ex substantia,
 sicut filius qui ait, ex ore altissimi prodit: sicut Spiritus qui à Patre pro-
 cedit. De quo dicit Filius, ille me clarificabit, quia de meo accipiet. Ex
 potestate autem, sicut illud est: Unus Deus Pater ex quo omnia. Quomodo
 ergo in utero habuit Maria ex Spiritu sancto? si quasi ex substantia, ergo
 Spiritus in carnem & ossa conversus est. Non utiq;. Si quasi ex opera-
 tione & potestate ejus virgo concepit, quis neget Spiritum creatorem?
 Urget Ambrosius, & rectè, quodsi quali ex substantia Spiritus conceperit
 Maria, Spiritum in carnem & ossa conversum esse dici debere, (quod ab-
 surdum,) quandoquidem Christus filius Mariæ, filius hominis in humanâ
 carne conspicuus factus est: non autem nisi Spiritum esse decuisset. Haud-
 quaquam ergo ex substantia divini Spiritus concepit Maria, sed ex operatione
 & potestate ejus, quæ in eò se exeruit, quod virtus hæc Altissimi Mariam ob-
 umbrans, adspiraverit carni & sanguini Mariæ fecunditatem immediatâ
 sui operatione, cui *ἁγιασμα ἁγίου πνεύματος*, sanctificatio miraculosa fœtus
 in uterò juncta fuit, unde & id, quod natum ex Maria sanctum, Dei Filius
 appellari debebat, Luc. I, 35. factâ nimirum ab eodem Spiritu Sancto, in
 ipso statim conceptionis articulo, ἐν ὄνοματι ἁγίου πνεύματος seu personali unione
 naturarum, divinæ & humanæ, in Christo. Atque sic jam solutis præci-
 puis adversariorum, cum quibus modò nobis negotium intercessit, argu-
 mentis, pedem figimus, Deoque miseratori ac Salvatore nostro gratiis
 decenter actis, finimus.*

00 A 6445

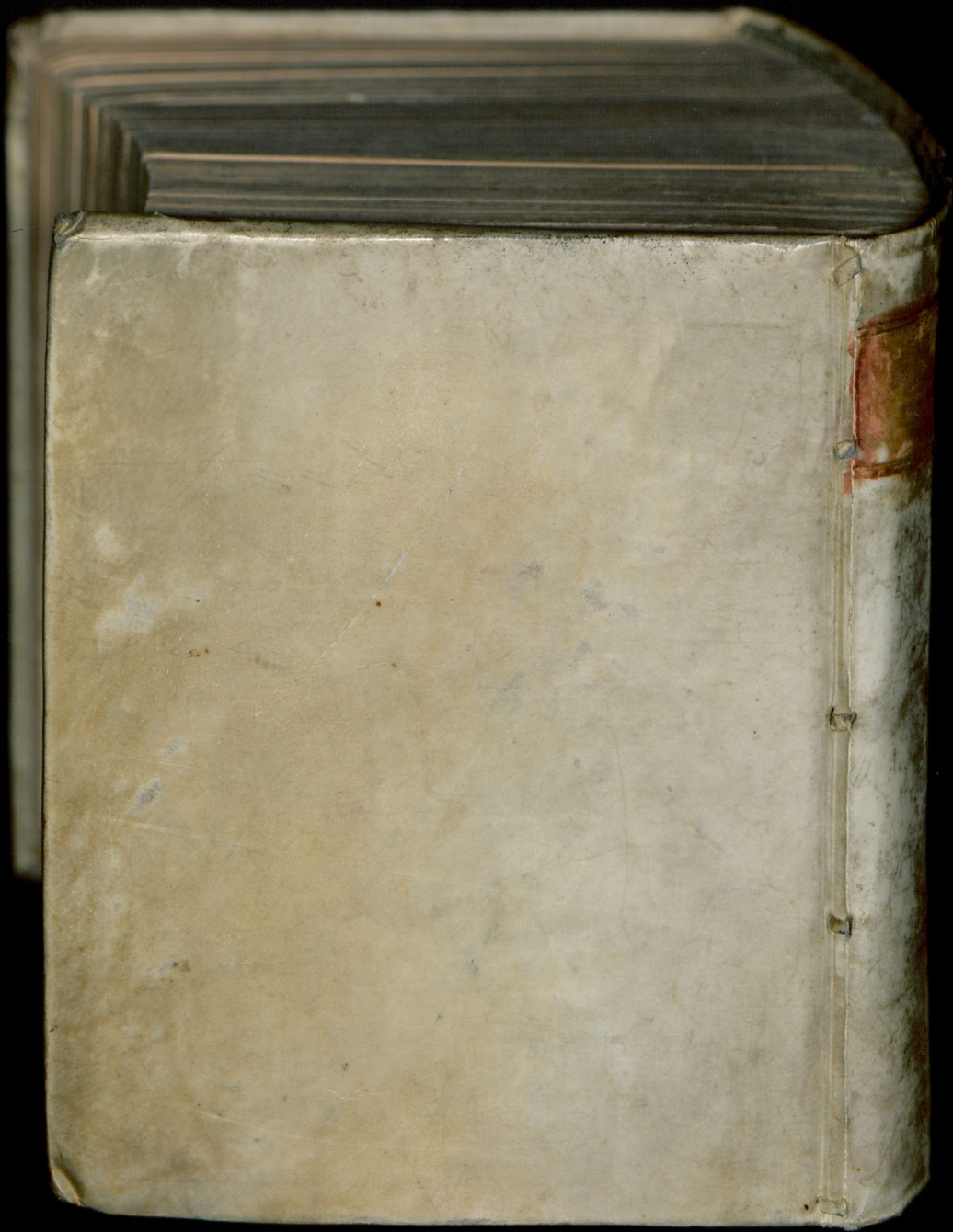
ULB Halle 3
002 937 573

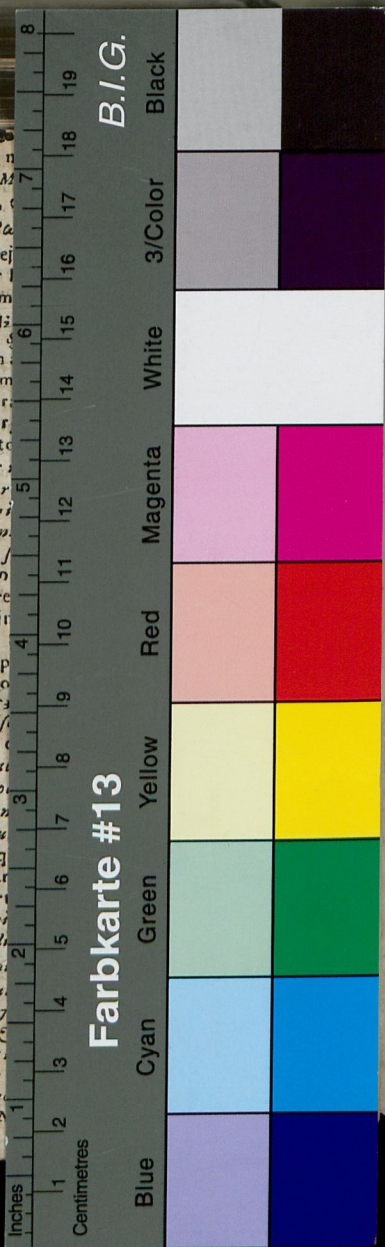


5b.

12 von HL 96.







EXERCITATIO THEOLOGICA ²⁹
De
VERA CARNIS
CHRISTI EX MARIA
ET PATRIBUS ORIGINE,
Contra Anabaptistas,
Quam
DIVINO JUVANTE AUXILIO,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO atq; EXCELSISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO FRIDERICO
WILHELMO,
REGNI PRUSSIAE ET ELECTORATUS BRANDENB.
HÆREDE &c. &c. &c.
CONSENSU FACULTATIS THEOLOGICÆ
Publicè ventilandam proponunt,
P R Æ S E S
FRIDERICUS DEUTSCH,
S. Theol. D. & Prof. Ordinar. Sec.
Et
R E S P O N D E N S
GODOFREDUS SEHREN;
Beslacenf. Pruss.
IN AUDITORIO MAJORI.
Anno MDCCII. die Decembris.

REGIO MONTI, Typis REUSNERIANIS.